

FÄBODINVENTERINGEN DEL 3.

Olsberget , Hästberget , Sälberget.

Dessa fäbodlar får betraktas som dom östligaste söder om älven jämte Borgbua.

Olsbergets fäbod som ligger mitt i Flo-linjan söder om sjön Ilnen och bakom Svansberget har härkomst från slutet på 16 00 talet och skall ha bestått av 9 st lindor omkring sekelskiftet ,och med anknytning till byarna Storbyn , Skansbacken och Utby. Varför den just hamnat mitt i Rågången mellan Floda och Nås beror på att rågången blev omdragen någon gång i början på 17 00 talet genom socken delningarna. Fäbodstigen till Olsberget hade samma sträckning som Fäbodstigen till Hästberget fram till Flenbrändor där den vek av mot sydost

Hästbergets fäbod som ligger i sydsluttning av Hästberget och ca. 1 km sv från Olsberget med härkomst något senare skall vid sekelskiftet ha bestått av 14 lindor och har anknytning till byarna Utankyrka ,Nederborg, och Sveden i första hand.

Där Hästbergets fäbod nu ligger skall Pilgrimsleden från mellan-Sverige påstått ha passerats emedan det skall ha funnits en timrad byggnad med inskriptioner från 11 och 1200-talet och det var ju före fäbod brukets tid .Denna Pilgrimsled fortsatte rakt i nordlig riktning via Svansberget och Flen och parallellt med Noret mot Forsnacken till Kvarnholsforsen där det var möjligt att färja över älven . Denna stig var den som Fäbodbrukarna senare använde när kriterterna skulle fraktas med till eller ifrån Fäboden ,annars användes den fäbodstig som gick från Sjöhägnan via Morbua ,och till Hästberget men då var det istället längre roddväg längs Bysjön från Närsjö till Sjöhägnan , men istället kortare gångväg.

Hägnader (hängnår) hade stor anknytning till fäbodställena,när det blev dåligt med bete på fäbon fick de flytta till hägnån de som hade sådan, det var bestämmelser på hur betet skulle utnyttjas, man fick inte flytta till fäboden med kreaturen när som helst. Omkring Flen skall ha funnits fler hägnår bla. Buskans hägnå , Anders Jons hägnå , Skans hägnå ,Byns hägnå och Tantes hägnå. Alla dessa låg utmed buförstigen , även betesutbyte med andra socknar förekom inom hägnår bla. från Leksandsbuôr.

Sälbergets fäbod ligger ca 1 km. ssv från Hästberget och ungefär samma tidsepok den skall ha bestått av 5 el. 6 lindor och hade anknytning till Borgbyarna.

Skogvaktar Fransson på Lindesnäs bevakning hade anlit Lindesnäs folk tä röj öpp väjen tä bua, han feck order å Bergslagsförvaltarn att dom skull gör väjen 1meter bre, hä skull ju bärå vär en cykelväg, men Fransson sa att väjen måst vär minst 1 ½ meter bre änners kôm int Gästgivar Anders fram mä trilla,då han skå tä bua ô slå, ô sô bre vart väjen.

Olsberget skall ha bestått av 9 lindor efter Kulturnämndens uppgifter från 1959 nämligen Falk Olles, Sme Pelles, Tant Jons, Jugas Lasses, Bajer Erkä,

Nalles, Svens, Grå Pers Erkä, Järp Kalle och Skol Erkes eller Måg Olles, Stugan skulle blivit flyttad till Björbo eller Floda och var i två våningar

En annan stuga Tant Jons eller Bajer Erkes skall ha blivit flyttad till Väsmanstjärn från Olsberget där den är upprustad och användes än i dag för övernattning vid fiske och jakt. Vid Skol Erkes stuga var Gulli Nilsson med i 9 somrar som fäbodkulla hon var dotter åt John Wellström som var affärsbiträde åt Axel Olsson i Borg, hon berättade att hon kunde få gå till Lövsjön och handla medan dom äldre fick passa kreaturen ,dom hade ca. 50 får och ett par kor, den turen kunde ta hela dan. Den enda stugan som finns kvar idag är en som tillhör Berslaget vem som ägt den är litet osäkert men Nall Lasse använder den ,förövrigt är inga fler stugor kvar.

Hästberget som skall ha bestått av 14 lindor efter Kulturnämndens uppgifter från 1959 ,

Esbjörss Lasses , Lyckhoms ,Mass Lasses

Esbjörss Olles, Bons , Fältings , Finn Kristoffers , Hanses Jons ,

Bergens ,Anders Lasses,(el. Borg Gästgivars 2 st.),

Gästgivar Anders , Möckelind Lasses. Jantas Eriks (Lissjanis)

Tuppens Anders ,Brans ,Gummas Erkes ,Spännar Olles ,Lindeborgs

Men det sägs att Jan-Erik från Sveden skall ha sett det rökt ur 22 skorstenar samtidigt i Hästberget och Olsberget Gästgivar Erik känner till 18 ställen i Hästberget.

De sex försträmda finns inget kvar av ,men resterna av Bonsstugan blev nedflyttad på 1930 till Berslagets äga nedanför Tuppens Anderses, Bransstugan köptes av Hemmings Lars som rev den och flyttade den till Bysjön som fritidshus.

Vid Finn Kristoffers vittnar en Ruin och en stor sten om var den varit, Hanses Jons är uppköpt av Berslaget och stugan brann ner när det pågick kolning intill ,inget finns kvar nu, Bergens som tillhört Soldat Berg från Sveden ,Skans Erik köpte senare gården men idag finns bara källaren kvar. Anders Lasses eller Gästgivarns från Borg bestod av två ställen det ena låg strax norr om Svarttjärn medan det andra låg sydligast vid fäboden ingen finns kvar.

Spännar Olles och Gummas Erkes är också borta, Tuppens Anderses och Bonsstugan som blev nerflyttad köptes av Målar Folke och Gästgivar Linnéa på 1960 Tuppens Anderses används av Gästgivar Mats under älgjakten. Medan Bonsstugan övertagits av Gästgivar Bengt. Jantas finns heller inget kvar och Möckelind Lasses finns rester av en lada kvar, samt Gästgivar Anders finns källaren kvar av ursprungsstället dessa två blev nerbrända 1929 Gästgivar Anderses blev uppbyggd igen ca 50 meter längre sv. Gästgivar Erik var då ägare till stugan medan barnen brukar dem i nuläget Bons och Fältings är också borta. På Janta-lindan har Dan Nilsson flyttat upp sin raststuga.

Gästgivar stugan vid en Missions sammankomst omkring 1918

Fr. vänster.

Möckelind Anders.

Anna Hemming

Lövsjö Sven

Gästgivar Stina

Lövsjö Axel

Gästgivar Olov

Inez Pettersson i knä på

Stina Matsson

Möckelind Britta

Rättar Pettersson

Hanses Jon

Aina Pettersson

G.Anders Matsson

Hanses Stina

Hanna Pettersson

Jont Nils

Einar Pettersson (Carlbom).

Anna Hemming (Strandberg).

Sälberget .som skall ha bestått av 5 st. lindor enl. Kulturnämnden nämligen

Josefs, Knip Nilses , Tuppens Anderses , Jönses Olov, Fins Erik Larsson, Gärdspers .

Endast Gärdspers finns idag kvar och ägs idag av Syskonen Einar, Arne, Birgit , Margit.

Tidigare bodde Spännar Erik och Olga vid Gärdspersstugan ,där flera av de äldre barnen blev födda, tidigare bodde dom i Hästberget vid Möckelindstugan.

Ett stort Tack till Gästgivar Erik och Linnéa samt till Gulli Nilsson även övriga som gett mig information.

Nils-Erik Jons